

АКВАРІУМНІ РИБКИ РОДИНИ *GAMBUSIA*

Лось Ю. М., Вискушенко Д. А.

Житомирський державний університет імені Івана Франка, кафедра зоології

Мета і завдання дослідження: метою роботи було дослідження, особливості утримання та розмноження рибок родини. У зв'язку з цим вирішувалися такі завдання:

1. Здійснити літературний огляд з питань класифікації, екології, поведінки та розмноження рибок родини Гамбузієві.
2. Вивчити особливості утримання та розмноження рибок родини Гамбузієві.
3. Дослідити вплив умов навколишнього середовища на розвиток ікри (Температура, рН, dН, освітлення).
4. Визначити оптимальний харчовий раціон мальків.

Сучасна акваріумістика – цікаве та розумне захоплення, виражене в творчому процесі спілкування людини з природою, яке навчає бережливому відношенню до всього живого на Землі.

Акваріум є невеликою моделлю ставка чи озера, тому життя в ньому протікає за одними й тими ж біологічними законами. Заняття акваріумістикою – це пізнання життя цікавих і різноманітних видів риб і водних рослин, вікно у світ природи.

Акваріум є не тільки прикрасою квартири, куточка живої природи в дитячих садках, школах, санаторіях, будинках відпочинку, але й засобом спостереження й вивчення природи протягом цілого року.

Розведення риб і рослин збагачує учнів знаннями про природу, дає можливість самим бути творцями живого й прекрасного. Акваріум не тільки вчить учнів спостережливості, але й виховує любов і дбайливе відношення до всього живого, прищеплює акуратність в поводженні з ним.

З метою успішного засвоєння учнями навчального матеріалу з біології, підвищення якості проведення навчальних і практичних занять з предметів природничого циклу, набуття школярами практичних умінь і навичок із вирощування рослин та догляду за тваринами. Міністерством освіти і науки України було затверджено положення «Про куточок живої природи загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів», в якому говориться про створення живого куточку в кабінетах біології.

В живому куточку повинні бути найбільш характерні представники рослинного (водорості, вищі рослини) і тваринного світу (риби, земноводні, плазуни, ссавці) відповідно до навчальних програм з предметів біологічного циклу. У даному положенні йде мова про наявність в живому куточку тепловодного акваріуму з рекомендацією утримання в ньому акваріумних риб з родини Гамбузієвих.

Гамбузії поширені в водоймах Північної Америки. В Європу завезені вперше в 1914 р. Рибки цієї родини здатні пожирати величезні кількості личинок і лялечок комарів, особливо в негусто зарослих дрібних стоячих водоймах. У Каліфорнії, наприклад, гамбузію спеціально розводять для боротьби з малярійними комарами, чисельність яких вона сильно знижує.

Певний час її широко розводили із цією метою по усьому світі. В 1920 р. Міжнародний Червоний Хрест запросив партію гамбузії для акліматизації в Італії й Іспанії. Гамбузія дуже швидко розмножилася в стоячих водах, місцями водойми буквально кишіли гамбузією.

Акваріумістами виведено багато нових форм Гамбузієвих, що розрізняються за забарвленням, величиною й формою спинних і хвостових плавців. Так, за допомогою добору виведені чорно-пурпурні гірардинуси, чорні молінезії. За допомогою штучного запліднення, міжвидової гібридизації й наступної селекції від зеленого мечоносця (*Xiphophorus helleri*) і платипецилії (*X. maculatus*) виведені мечоносці червоні, чорні й строкаті. У результаті мутацій з'явилися мечоносці, пецилії й молінезії з довгими спинними плавцями; в останніх виведені форми з ліроподібним хвостом. Відомо багато альбіносних форм із червоними очима й тілом, позбавленим пігменту.

Особливо численні й різноманітні як за формою плавців, так і за забарвленням різні породи гуппі. Розмаїтість їх така велика, що довелося встановити певні стандарти порід; наприклад, для форми хвостового плавця встановлено 11 стандартів: лопатевидний, голкоподібний, списоподібний, круглий, верхній меч, ліровидний, віяловидний, шлейфовидний і ін.

ВИСНОВКИ

1. Утримувати рибок родини Гамбузієві потрібно за таких умов: dН 8-25°, рН 7,2-8,5, t 22-26 °С, аерація, фільтрація, щотижнева підміна 10 % води.
2. Рослинні корми в загальному раціоні повинні складати 40-60%. Також споживають такі корми, як: трубочник, мотиль, дафнії, циклопи.
3. Тривалість життя дрібних видів 2-3 роки, великих – до 5 років.
4. Завдяки винятковій невибагливості до умов утримання й годівлі, яскравому забарвленню й своєрідній поведінці багато видів гамбузієвих стали улюбленими акваріумними рибками в усьому світі. Особливою популярністю користуються гуппі (*Lebistes reticulatus*), Мечоносці й Платипецилії (*Xiphophorus*), Моллінезії, або Моллі (*Mollienesia*), Гірардинуси (*Girardinus*).

Так, групу мечоносців утримують у просторому, витягнутому в довжину, густо засадженому рослинами загальному акваріумі. Рослини – дрібнолистякові, що досягають поверхні води (серед них бажана лімнофіла індійська), а також рослини, що плавають зі звисаючими вниз коріннями, а також річчя, в якій мальки знайдуть собі укриття. Рибки тримаються в середньому й верхньому шарах води.

Мечоносців можна утримувати з усіма миролюбними рибами. Але не бажана наявність повільних риб, у яких мечоносці можуть обривати плавці. Самок мечоносців повинно бути більше самців. Між самцями існує ієрархія, при утриманні двох самців сильний завжди буде переслідувати слабкого. Тому утримують трьох і більше самців, щоб розсіяти увага домінуючого. Самців і самок, призначених для розведення, вирощують роздільно.

Мечоносець всеїдний і невибагливий у утриманні. Вода для утримання й розведення: gН до 25°, краще до 15°; рН 7,0–7,5; t° 20–25 °С. Риба любить свіжу воду, тому необхідно регулярну її підміну. Не менш одного разу в тиждень варто

замінити третю частину води на свіжу. Акваріум з мечоносцями потрібно утримувати в постійній чистоті й обов'язково аерувати воду.

5. Невибагливість у харчуванні, можливість утримувати в спільному видовому акваріумі, порівняно нескладні умови утримання, здатність без особливих труднощів отримати життєздатне потомство в штучних умовах, дає можливість рекомендувати різних представників риб родини Гамбузієві для утримання в шкільному куточку живої природи та використання їх в навчально-виховному процесі.